

C-63/24. sz. [Galte]ⁱ ügy**Előzetes döntéshozatal iránti kérelem****A benyújtás napja:**

2024. január 26.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Litvánia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2024. január 24.

Felperes az elsőfokú eljárásban és fellebbező:

K. L.

Alperes az elsőfokú eljárásban és ellenérdekű fél:

Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos

[omissis]

**LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS
(LITVÁNIA LEGFELSŐBB KÖZIGAZGATÁSI BÍRÓSÁGA)****VÉGZÉS**

2024. január 24.

[omissis]

Litvánia legfelsőbb közigazgatási bíróságának kibővített tanácsa [omissis] [a bíróság összetétele]

írásbeli fellebbezési eljárás keretében tartott ülésén megvizsgálta a fellebbező, K. L. által az ellenérdekű fél, a Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (a Litván Köztársaság belügyminisztériumának bevándorlási osztálya) ellen egy határozat

ⁱ A jelen ügy neve fiktív. Az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

megsemmisítése és cselekmények elvégzésére való kötelezés iránt indított kereseten alapuló közigazgatási ügyben a Vilniaus apygardos administracinis teismas (vilniausi megyei közigazgatási bíróság, Litvánia) által hozott 2023. március 30-i ítélettel szemben a[z említett] fellebbező [omissis] által benyújtott fellebbezésen alapuló közigazgatási ügyet.

A kibővített tanács

a következőket állapította meg:

I.

- 1 A jelen ügy tárgyát a fellebbező, K. L. (a továbbiakban: fellebbező) és az ellenérdekű fél, a Litván Köztársaság belügyminisztériumának bevándorlási osztálya (a továbbiakban: ellenérdekű fél vagy bevándorlási osztály) között, abban a kérdésben folyamatban lévő jogvita képezi, hogy jogszerű és megalapozott volt-e az ellenérdekű fél 2023. január 16-i határozata [omissis] (a továbbiakban: határozat) abban a részében, amelyben az megtagadta a menedékjognak a fellebbező részére a Litván Köztársaságban történő megadását.

Jogi háttér. A nemzetközi jog.

- 2 A menekültek helyzetére vonatkozó, Genfben, 1951. július 28-án aláírt egyezmény (*Recueil des traités des Nations unies* [1954], 189. kötet, 150. o., 2545. sz.; kihirdette: az 1989. évi 15. tvr.; a továbbiakban: Genfi Egyezmény) 1954. április 22-én lépett hatályba. Ezen egyezményt kiegészítette a menekültek helyzetére vonatkozó, 1967. január 31-i New York-i jegyzőkönyv (kihirdette: az 1989. évi 15. tvr.), amely 1967. október 4-én lépett hatályba (a továbbiakban: jegyzőkönyv).
- 3 A Genfi Egyezmény bevezetése szerint a Magas Szerződő Felek tudomásul veszik, hogy az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosát (UNHCR) azzal bízták meg, hogy ellenőrizze a menekültek védelmét szolgáló nemzetközi egyezményeket; az egyezmény előírja továbbá, hogy az államok vállalják, hogy együttműködnek az UNHCR-rel a szervezet feladatainak teljesítésében, és különösképpen segítik az említett jogi eszközök alkalmazásának ellenőrzésében.
- 4 A Genfi Egyezmény 1. cikke F. pontjának b) alpontja értelmében az egyezmény rendelkezései nem alkalmazhatók az olyan személyre, akiről alapos okkal feltételezhető, hogy a menedéket nyújtó országon kívül, az országba menekültként történő befogadását megelőzően súlyos, nem politikai bűncselekményt követett el.
- 5 A Genfi Egyezmény 33. cikkének (1) bekezdése értelmében egyetlen szerződő állam sem utasítja ki vagy küldi vissza a menekültet azon ország területének határára, ahol élete vagy szabadsága faji, vallási okokból, nemzeti hovatartozása miatt, vagy abból az okból van veszélyeztetve, hogy bizonyos társadalmi csoporthoz tartozik, vagy bizonyos politikai véleményt vall.

Jogi háttér. Az uniós jog.

- 6 A harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: 2011/95/EU irányelv) (4) preambulumbekzdése értelmében a Genfi Egyezmény és a jegyzőkönyv a menekültek védelmét szolgáló nemzetközi jogi rendszer sarokkövét képezi.
- 7 A 2011/95/EU irányelv (16) preambulumbekzdése értelmében ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és szem előtt tartja különösen az Európai Unió Alapjogi Chartája által elismert elveket. Így biztosítani kívánja különösen az emberi méltóság, valamint a menedékkérők és az őket kísérő családtagjaik menedékhez való jogának teljes körű tiszteletben tartását, valamint elő kívánja mozdítani e Charta 1., 7., 11., 14., 15., 16., 18., 21., 24., 34. és 35. cikke alkalmazását, ezért ennek megfelelően kell végrehajtani.
- 8 A 2011/95/EU irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében a harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy nem ismerhető el menekültként, amennyiben nyomós okkal feltételezhető, hogy az érintett személy a menedéket nyújtó országon kívül, az országba menekültként történő befogadását – vagyis a menekültként való elismerésen alapuló tartózkodási engedély kiállításának időpontját – megelőzően súlyos, nem politikai bűncselekményt követett el; a különösen kegyetlen cselekmények akkor is súlyos, nem politikai bűncselekménynek minősíthetők, ha azokat állítólagos politikai célból követték el.
- 9 A 2011/95/EU irányelv 21. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok nemzetközi jogi kötelezettségeiknek megfelelően tiszteletben tartják a visszaküldés tilalmának elvét.
- 10 Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 18. cikke értelmében a menedékjogot [a Genfi Egyezmény] és [a jegyzőkönyv] rendelkezéseivel, valamint az Európai Unióról szóló szerződéssel és az Európai Unió működéséről szóló szerződéssel összhangban kell biztosítani.

Jogi háttér. A nemzeti jog.

- 11 A Lietuvos Respublikos įstatymas dėl užsieniečių teisinės padėties (a Litván Köztársaság külföldiek jogállásáról szóló törvénye, a továbbiakban: törvény) 86. cikkének (1) bekezdése értelmében „[m]enekült jogállásban részesül az a menedékkérő, aki faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatartozása, meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása avagy politikai meggyőződése miatti üldöztetéstől való megalapozott félelme miatt az állampolgársága szerinti államon kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy fél ezen államnak a védelmét igénybe venni, vagy az olyan személy, aki egyetlen külföldi állam állampolgárságával sem rendelkezik, és aki korábbi szokásos tartózkodási helyén

kívül tartózkodva a fentiekben felsorolt okoknál fogva nem tud, vagy fél oda visszatérni, amennyiben nem vonatkoznak rá a jelen törvény 88. cikkének (1) és (2) bekezdésében előírt kizáró okok”.

- 12 A törvény 88. cikke (2) bekezdésének 3) pontja értelmében „[a] jelen törvény 86. cikkének 1. bekezdésében meghatározott feltételeknek megfelelő menedékkérő nem részesülhet menekült jogállásban, amennyiben nyomós okkal feltételezhető, hogy az érintett személy a Litván Köztársaság területére való belépését megelőzően súlyos, nem politikai bűncselekményt követett el (a különösen kegyetlen cselekmények akkor is súlyos, nem politikai bűncselekménynek minősíthetők, ha azokat állítólagos politikai célból követték el), vagy az Egyesült Nemzetek céljaiba és elveibe ütköző cselekmények elkövetésében való bűnösségét állapították meg, vagy ilyen bűncselekmények vagy cselekmények elkövetésére bűjtött fel, illetve azok elkövetésében bármilyen módon részt vett”.
- 13 A törvény 40. cikke (1) bekezdésének 8) pontja értelmében ideiglenes tartózkodási engedély állítható ki vagy újítható meg a külföldi állampolgár számára többek között akkor, ha a külföldi állampolgár nem küldhető vissza valamely külföldi államba, vagy nem utasítható ki a Litván Köztársaságból a törvény 130. cikkének (1), (2) és (4) bekezdésében meghatározott esetekben.
- 14 A törvény 130. cikkének (1) bekezdése értelmében a külföldi állampolgár nem utasítható ki vagy küldhető vissza olyan országba, ahol élete vagy szabadsága veszélyeztetve van, vagy ahol üldözhetik faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatartozása, meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása avagy politikai meggyőződése miatt, vagy ahonnan később ilyen országba küldhetik.
- 15 A Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2016 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-131-gyel (a Litván Köztársaság belügyminiszterének 2016. február 24-i 1V-131. számú utasítása) jóváhagyott Prieglobsčio Lietuvos Respublikoje suteikimo ir panaikinimo tvarkos aprašas (a Litván Köztársaságban a menedékjog megadására és visszavonására vonatkozó eljárásrend) (az ügy szempontjából a legutóbb a 2022. december 28-i 1V-819. számú utasítással módosított változat a releváns) 92.2.2. pontja értelmében a bevándorlási osztálynak a menedékjog iránti kérelmet érdemben vizsgáló feljogosított köztisztviselője ellenőrzi a menedékkérő adatait a gyanúsítottak, vádlottak és elítéltek nyilvántartásában, mégpedig abból a szempontból, hogy nem állapították-e meg jogerős bírósági ítélettel a (14. életévét betöltött) menedékkérő bűnösségét súlyos vagy különösen súlyos bűncselekmény elkövetésében, illetve ilyen bűncselekmény elkövetésében való bűnrészességben.

A releváns tények.

- 16 A jelen közigazgatási [ügyben] megállapítást nyert, hogy a fellebbező 2022. február 17-én, miután jogellenesen átlépte a Litvánia és Belarusz közötti határt, menedékjog és ideiglenes tartózkodási engedély iránti kérelmet nyújtott be a bevándorlási osztályhoz a Litván Köztársaságban.

- 17 A fellebbező szerint a hatóságok háromszor ítélték el jogtalanul (*kitakart adat*), az elítélések valódi oka pedig az volt, hogy (*kitakart adat*) részt vett az (*kitakart adat*) ellenzék tevékenységében. A fellebbező azt állította, hogy azért menekült el (*kitakart adat*), mert az említett ország bűnüldöző hatóságainak tisztviselői kihallgatásokat kezdtek végezni (*kitakart adat*), amit a fellebbező úgy értelmezett, hogy a hatóságok megpróbáltak újabb büntetőügyet kreálni ellene. A fellebbező szerint (*kitakart adat*) hatóságai két okból üldözik őt: politikai információk terjesztése és gyűlések szervezése miatt.
- 18 Vizsgálatot követően a bevándorlási osztály (*kitakart adat*) hatóságainak nyilvános bírálását (*kitakart adat*) azonosította a fellebbező üldözésének lehetséges okaként. A származási országról gyűjtött információk szerint az (*kitakart adat*) (*kitakart adat*) egyet nem értő személyeket nagyon aktívan üldözik. Ennek megfelelően a bevándorlási osztály megállapította, hogy bár a fellebbező közösségi médiában közzétett bejegyzései nem voltak népszerűek, a fellebbező neve szerepelt a (*kitakart adat*) hatóságai által közzétett (*kitakart adat*) listán, valamint különböző, (*kitakart adat*) médiában megjelent cikkekben. Ilyen körülmények között a bevándorlási osztály értékelése szerint nagy a valószínűsége annak, hogy a fellebbezőt letartóztatják a származási országban, és a letartóztatást követően valószínűleg ellenőriznék a közösségi médiában általa közzétett tartalmakat. Ennek alapján a bevándorlási osztály arra a következtetésre jutott, hogy a fellebbezőt szinte biztosan a büntetőjogi felelősségre vonás veszélye fenyegeti a fent említett tartalom közzététele miatt, és ezért menekültként ismerhető el a Litván Köztársaságban.
- 19 (*kitakart adat*).
- 20 A fellebbező büntetőügyei tartalmának, körülményeinek, következményeinek és az azokban kiszabott büntetéseknek az értékelését követően a bevándorlási osztály megállapította, hogy a fellebbező elleni vádak (*kitakart adat*) megalapozottak [omissis]. Más szóval, a bevándorlási osztály értékelése szerint a fellebbező olyan cselekményeket követett el, amelyek a „súlyos, nem politikai bűncselekmény” fogalma alá tartoznak, és ezért a törvény 88. cikke (2) bekezdésének 3) pontja alapján ki van zárva a menekült jogállásból.
- 21 Miután a bevándorlási osztály megállapította, hogy a fellebbező a törvény 88. cikkében meghatározott okok miatt nem részesülhet nemzetközi védelemben, a törvény 130. cikkének (1) bekezdése alapján úgy döntött, hogy a fellebbező mindazonáltal nem küldhető vissza a származási országába, mivel politikai meggyőződése miatt üldözhetik (*kitakart adat*). Ennek megfelelően a törvény 40. cikke (1) bekezdésének 8) pontja alapján a bevándorlási osztály ideiglenes tartózkodási engedélyt állított ki a fellebbező számára.
- 22 Mivel a fellebbező nem értett egyet a határozatnak a menedékjognak a Litván Köztársaságban történő megadását megtagadó részével, keresetet indított a vilniusi megyei közigazgatási bíróság előtt. 2023. március 30-i ítéletével e bíróság

mint megalapozatlant elutasította a fellebbező keresetét. A fellebbező fellebbezést nyújtott be ezen ítélettel szemben Litvánia legfelsőbb közigazgatási bíróságához.

A kibővített tanács

a következőket állapítja meg:

II.

- 23 A jelen ügy a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikke (2) bekezdése – az Európai Unió Alapjogi Chartájának 18. cikkével összefüggésben értelmezett [omissis] – b) pontjának értelmezésével kapcsolatos kérdéseket vet fel. Ezért előzetes döntéshozatal iránti kérelmet [omissis] kell a Bíróság elé terjeszteni [hivatkozás az eljárásjogi rendelkezésekre].
- 24 A fellebbező hangsúlyozza, hogy már letöltötte az azon bűncselekményért kiszabott büntetést, amely miatt a bevándorlási osztály kizárta a menekült jogállásból. Az UNHCR által közzétett források alapján a fellebbező arra hivatkozik, hogy a menekült jogállásból való kizárásra vonatkozó rendelkezés már nem alkalmazható ilyen helyzetekben. Ennek megfelelően a fellebbező azt kéri, hogy az ügyet terjesszék az Európai Unió Bírósága elé a 2011/95/EU irányelv 12. cikke (2) bekezdése b) pontjának értelmezése céljából.
- 25 Az ellenérdekű fél rámutat arra, hogy a litván jogalkotó nem határozta meg a súlyos, nem politikai bűncselekmény fogalmát. A 2011/95/EU irányelv sem tartalmazza kifejezetten e fogalom meghatározását. A fellebbező ügyében így az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségének a súlyos (nem politikai) bűncselekmények miatti kizárásról szóló gyakorlati útmutatóját¹ (a továbbiakban: a súlyos [nem politikai] bűncselekményekről szóló gyakorlati útmutató) használták fel, amely meghatározza a súlyos, nem politikai bűncselekmények fogalmát és az értékelési iránymutatásokat. Az említett útmutatóban meghatározott kritériumok alapján a bevándorlási osztály megvizsgálta a fellebbező által elkövetett bűncselekményeket, és megállapította, hogy e bűncselekmények (egyike) a „súlyos, nem politikai bűncselekmény” fogalma alá tartoznak (tartozik).
- 26 Az ellenérdekű fél szerint jelenleg nem áll rendelkezésre a jelen kérdéssel kapcsolatos ítélkezési gyakorlat, és a súlyos, nem politikai bűncselekmények esetében az uniós tagállamok nem koherens módon határozzák meg, illetve

¹ Az Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége, „Gyakorlati útmutató a súlyos (nem politikai) bűncselekmények miatti kizárásról”: <https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-exclusion-serious-non-political-crimes>.

értékelik a büntetés letöltésének a menedékjog megadásának megtagadására vonatkozó döntésre gyakorolt hatását. Az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségének a súlyos (nem politikai) bűncselekményekről szóló gyakorlati útmutatója nem foglalkozik az olyan esetek értékelésével, amelyekben valamely személy letöltötte a büntetését. Az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal „EASO gyakorlati útmutató: Kizárás” című gyakorlati útmutatója mindazonáltal kifejti, hogy „[a] nemzeti gyakorlattól függően a vizsgálatot végző tisztviselő a következők figyelembevételével mérlegelheti, hogy a kérelmező már elegendő büntetést töltött-e le a kizárással sújtandó cselekmény(ek)ért: az uniós előírások szerint észszerűnek minősülő időtartamhoz viszonyított letöltött idő; az egyén magatartása a cselekmény(ek)ben való részvétele óta, beleértve a börtönbüntetés idejét is; a kérelmező kifejezésre juttatott-e büntudatot, nyújtott-e kártérítést és/vagy felelősséget vállalt-e a cselekmény(ek)ért”.² Az ellenérdekű fél hangsúlyozza, hogy az említett útmutató szövege azt sugallja, hogy a vizsgálatot végző tisztviselő e tekintetben mérlegelési jogkörrel rendelkezik.

- 27 A 2011/95/EU irányelv 2. cikkének d) pontja szerint a „menekült” harmadik ország olyan állampolgára, aki faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatartozása, politikai meggyőződése avagy meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása miatti üldöztetéstől való megalapozott félelme miatt az állampolgársága szerinti országon kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem kívánja annak az országnak a védelmét igénybe venni; vagy olyan hontalan személy, aki korábbi szokásos tartózkodási helyén kívül tartózkodva a fenti okoknál fogva nem tud, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem akar oda visszatérni, és akire a 12. cikk nem vonatkozik.
- 28 A Genfi Egyezmény 1. cikkének F. pontjában vagy a 2011/95/EU irányelv 12. cikkének (2) bekezdésében említett bűncselekmények és cselekmények súlyosan sértik az olyan alapvető értékeket, mint amilyen az emberi méltóság és az emberi jogok tiszteletben tartása, amelyeken, amint azt az EUSZ 2. cikk kimondja, az Unió alapul, valamint a békét, amelynek előmozdítása – az EUSZ 3. cikkben foglaltak szerint – az Unió célja (a Bíróság [nagytanács] 2018. május 2-i K. kontra Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie és H.F. kontra Belgische Staat ítélete, C-331/16 és C-366/16, EU:C:2018:296, 46. pont).
- 29 A 2011/95/EU irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében a harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy nem ismerhető el menekültként, amennyiben nyomós okkal feltételezhető, hogy az érintett személy a menedéket nyújtó országon kívül, az országba menekültként történő befogadását – vagyis a menekültként való elismerésen alapuló tartózkodási engedély kiállításának időpontját – megelőzően súlyos, nem politikai bűncselekményt követett el; a különösen kegyetlen cselekmények akkor is súlyos, nem politikai bűncselekménynek minősíthetők, ha azokat állítólagos politikai célból követték el.

² Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal, „EASO gyakorlati útmutató: Kizárás”, 35. o., https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO_Practical_Guide_-_Exclusion_%28final_for_web%29.pdf.

- 30 A Bíróság (nagytanács) Bundesrepublik Deutschland kontra B és D ítélete (C-57/09 és C-101/09) kiemeli, hogy a menekültként való elismerésnek a 2004/83 irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) vagy c) pontjában szereplő valamely ok miatti kizárása az elkövetett cselekmények súlyosságával függ össze, amelynek olyan fokúnak kell lennie, hogy az érintett személy nem részesülhet jogszerűen az irányelv 2. cikkének d) pontja szerinti menekült jogálláshoz kapcsolódó védelemben. Ennek megfelelően az illetékes hatóság köteles értékelni az elkövetett cselekmények súlyosságát és az érintett személy egyéni felelősségét. E célból figyelembe kell venni az e cselekményeket jellemző valamennyi körülményt és a személy helyzetét. Ha ez az értékelés arra a következtetésre vezet, hogy a 2011/95/EU irányelv 12. cikkének (2) bekezdését alkalmazni kell, nem kell elvégezni az arányosság vizsgálatát (a Bíróság [nagytanács] 2010. november 9-i Bundesrepublik Deutschland kontra B és D ítélete, C-57/09 és C-101/09, EU:C:2010:661, 108. és 109. pont).
- 31 Az eljáró bírósági tanács álláspontja szerint a Bíróság Ahmed ítélete *mutatis mutandis* releváns a 2011/95/EU irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) pontjában említett, a menekült jogállás elismerését kizáró ok értelmezése szempontjából. Az említett ítéletben a Bíróság a 2011/95/EU irányelv 17. cikke (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott, a kiegészítő védelem nyújtását kizáró okot vizsgálva kiemelte, hogy még ha az érintett tagállam büntetőjogi jogszabályai szerint meghatározott büntetési tétel kritériuma különös fontossággal is bír a kiegészítő védelem elismerésének a 2011/95/EU irányelv 17. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján való kizárását igazoló bűncselekmény súlyosságának megítélése tekintetében, az érintett tagállam illetékes hatósága csak azt követően hivatkozhat az e rendelkezésben foglalt kizáró okra, hogy minden egyes esetben értékelte a tudomására jutott konkrét tényeket annak meghatározása érdekében, hogy van-e nyomós ok annak feltételezésére, hogy az érdekelt személy – aki egyebekben megfelel a kért jogállás megszerzésére vonatkozó szempontoknak – által elkövetett cselekmények e kizáró ok valamelyikének hatálya alá tartoznak. Ezen értelmezést megerősíti az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal (EASO) „Kizárás: az elismerési irányelv (2011/95/EU) 12. és 17. cikke” című, 2016. januári jelentése, amely a 2011/95 irányelv 17. cikke (1) bekezdésének b) pontjára vonatkozó 3.2.2. pontjában azt javasolja, hogy azon bűncselekmény súlyosságát, amelynek alapján valamely személy kiegészítő védelemre való jogosultsága kizárható, számos kitételre, így különösen a szóban forgó cselekmény jellegére, az okozott kárra, az ilyen bűncselekmény üldözését szolgáló eljárás típusára, a büntetési tétel jellegére és azon kérdésre tekintettel kell értékelni, hogy a jogrendszerek többsége a szóban forgó cselekményt szintén súlyos bűncselekménynek minősíti-e. A Bíróság azt is kiemelte, hogy hasonló ajánlásokat tartalmaz egyébként a menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. évi egyezményen és 1967. évi jegyzőkönyvön alapuló menekültstátusz meghatározására szolgáló eljárásról és az azzal kapcsolatos követelményekről szóló kézikönyv 155–157. pontja (lásd: a Bíróság 2018. szeptember 13-i Shajin Ahmed kontra Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal ítélete, C-369/17, EU:C:2018:713, 55–57. pont).

- 32 Ebben az összefüggésben meg kell jegyezni, hogy a jelen közigazgatási ügyben az elkövetett bűncselekményért letöltött büntetésnek a 2011/95/EU irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) pontjával összefüggésben történő értékelésének a kérdése merül fel. Az eljáró bírósági tanács álláspontja szerint az ilyen körülmény a jellegénél fogva nem kapcsolódik a menedékkérő által elkövetett cselekmény „súlyosságához” vagy a kérelmező e cselekmény elkövetéséért való „egyéni felelősségéhez”.
- 33 E tekintetben az eljáró bírósági tanács megjegyzi, hogy a jelen végzés 25. pontjában hivatkozott, a súlyos (nem politikai) bűncselekmények miatti kizárásról szóló gyakorlati útmutató a jelen közigazgatási ügyben releváns körülményt (a menedékkérő által letöltött büntetést) nem sorolja fel a bűncselekmény súlyosságának értékelésére vonatkozó kritériumok között (illetve az említett dokumentum A. mellékletében foglalt, a bűncselekmény súlyosságának egyedi elemzése során figyelembe vehető körülmények listájában); igaz azonban, hogy a lista nem végleges és nem kimerítő.³
- 34 E körülményt nem említi az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal „Kizárás: az elismerési irányelv 12. és 17. cikke. Második kiadás” című jogi elemzésének 3.4. szakasza, amely a 2011/95/EU irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti súlyos, nem politikai bűncselekmény elemeit vizsgálja, illetve 3.6. szakasza, amely az egyéni felelősség megállapítása szempontjából releváns jogi szempontokat emeli ki.⁴ Igaz, hogy az említett dokumentum „Jóváétel” című 3.7. szakasza szerint „[a]nnak kérdésével, hogy a kizárással sújtandó bűncselekmény vagy cselekmény jóvátetele valóban releváns szempont lehet-e a menekült jogállásból való kizárás mérlegelése során, a Bíróság közvetett módon foglalkozott a B és D ügyben a német szövetségi közigazgatási bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések közül kettőre adott válaszában”. Az eljáró bírósági tanács álláspontja szerint az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal szóban forgó jogi elemzésének 3.7. szakasza nem foglal egyértelműen állást a szóban forgó kérdésben, és ami még fontosabb, a Bíróság ítélezési gyakorlata nem értelmezett vagy értékelt hasonló jellegű körülményeket a 2011/95/EU irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) pontja szempontjából.
- 35 A Bíróság által az Ahmed ítéletben hivatkozott, a menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. évi egyezményen és 1967. évi jegyzőkönyvön alapuló menekültstátusz meghatározására szolgáló eljárásról és az azzal kapcsolatos követelményekről szóló kézikönyv 157. pontja szerint mindazonáltal „[a] feltételezhetően elkövetett bűncselekmény jellegének megítélésakor [...] [a]z a tény, hogy a kérelmezőt súlyos, nem politikai bűncselekmény elkövetéséért már

³ Az Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége, „Gyakorlati útmutató a súlyos (nem politikai) bűncselekmények miatti kizárásról”, 13–18. o.; <https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-exclusion-serious-non-political-crimes>.

⁴ Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal, Jogi elemzés, „Kizárás: az elismerési irányelv 12. és 17. cikke. Második kiadás”; https://euaa.europa.eu/sites/default/files/EASO_Exclusion_second_edition_JA_EN.pdf.

elítélték, és a büntetést letöltötte, vagy kegyelemben részesítették, illetőleg közkegyelem miatt kedvezményben részesült, szintén jelentőséggel bír. Az utóbbi esetben vélelmezhető, hogy a kizáró klauzula többé nem alkalmazható, ha csak be nem bizonyosodik, hogy a kegyelem vagy a közkegyelem ellenére a kérelmező bűnöző vonásai igen erőteljesek”.⁵

- 36 Ezenkívül az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal „EASO gyakorlati útmutató: Kizárás” című gyakorlati útmutatója tartalmazza a további megfontolások ellenőrzőlistáját *expressis verbis* kijelentve, hogy „[a]z alábbi megfontolásokra a nemzeti gyakorlat irányadó. Amennyiben nyomós okok vannak annak feltételezésére, hogy a kérelmezőt egyéni felelősség terheli a kizárással sújtandó cselekmény(ek)ért, a vizsgálatot végző tisztviselő – a nemzeti gyakorlattól függően – a továbbiakban is megvizsgálhatja, hogy a kizárás ebben az esetben megfelelne-e a kizárási záradékok céljainak. Minél kirívóbb(ak) a kizárással sújtandó cselekmény(ek), az alábbi elemek annál kevésbé relevánsak a jogerős határozat meghozatalakor”.⁶ Ezen elemek között a következők szerepelnek: i. a (más körülmények között) kizárással sújtandó cselekményért letöltött büntetés; ii. a büntetendő magatartás óta eltelt idő; iii. közkegyelem vagy megbocsátás.
- 37 A fentiekre tekintettel a kibővített tanács úgy véli, hogy valamennyi releváns körülmény összefüggésében, a menedékkérő által elkövetett bűncselekmény súlyosságának és a kérelmező egyéni felelősségének értékelése során a kérelmező által már letöltött büntetés, a kegyelem vagy a közkegyelem, amelyben a kérelmező részesült, vagy bármely más hasonló jellegű körülmény olyan releváns tényező lehet, amely a 2011/95/EU irányelv 12. cikke (2) bekezdése b) pontjának alkalmazását (illetve alkalmazásának mellőzését) eredményezi. Az eljáró bírósági tanács számára nem egyértelmű azonban, hogy a jelen ügy tárgyát képezőhöz hasonló körülmény *ipso facto* kizárja-e a 2011/95/EU irányelv 12. cikke (2) bekezdése b) pontjának alkalmazhatóságát. Más szóval, az eljáró bírósági tanácsnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy annak értékelése során, hogy egy olyan személy cselekményei, aki egyébként megfelel a menekültkénti elismerés feltételeinek, a 2011/95/EU irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) pontjában meghatározott, a menekült jogállás elismerését kizáró oknak minősülnek-e, figyelembe kell-e venni az e személy által már letöltött büntetést, a kegyelmet vagy a közkegyelmet, amelyben e személy részesült, vagy bármely más hasonló jellegű körülményt.

⁵ A menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. évi egyezményen és 1967. évi jegyzőkönyvön alapuló menekültstátusz meghatározására szolgáló eljárásról és az azzal kapcsolatos követelményekről szóló kézikönyv, 36. o., 157. pont; <https://www.unhcr.org/media/handbook-procedures-and-criteria-determining-refugee-status-under-1951-convention-and-1967>.

⁶ Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal, „EASO gyakorlati útmutató: Kizárás”, 35. o.; https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO_Practical_Guide_-_Exclusion_%28final_for_web%29.pdf.

- 38 Ebben az összefüggésben meg kell jegyezni, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartájának 18. cikke értelmében a menedékjogot [a Genfi Egyezmény] és [a jegyzőkönyv] rendelkezéseivel, valamint az Európai Unióról szóló szerződéssel és az Európai Unió működéséről szóló szerződéssel összhangban kell biztosítani. Ennek megfelelően az eljáró bírósági tanács fontosnak tartja hangsúlyozni, hogy a Genfi Egyezmény 1. cikkének F. pontja és a 2011/95/EU irányelv 12. cikkének (2) bekezdése alapján a menekült jogállás elismerését kizáró okokat azzal a céllal hozták létre, hogy kizárják a menekült jogálláshoz kapcsolódó védelemre érdemtelennek ítélt személyek menekültként való elismerését (a Bíróság 2018. május 2-i K. kontra Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie és H.F. kontra Belgische Staat ítélete, C-331/16 és C-366/16, EU:C:2018:296, 50. pont). Az eljáró bírósági tanács álláspontja szerint ennél fogva a 2011/95/EU irányelv 12. cikke (2) bekezdése b) pontja alkalmazásának összefüggésében a letöltött büntetés, a kegyelem vagy a közkegyelem, illetve bármely más hasonló jellegű körülmény figyelembevételére vonatkozó kötelezettség részben azt jelentené, hogy a bűncselekmény súlyosságának és a bűncselekményt elkövető menedékkérő egyéni felelősségének értékelése már nem lenne meghatározó a fent említett körülmények között, és hogy többek között egyetlen ilyen személyt sem lehetne már „a menekült jogálláshoz kapcsolódó védelemre érdemtelennek” tekinteni.
- 39 Igaz, hogy a kizáró okok megfosztják [a Genfi Egyezményben] és a 2011/95/EU irányelvben előírt garanciáktól azokat a személyeket, akik esetében megállapítást nyert a nemzetközi védelem szükségessége, ebben az értelemben pedig egy humanitárius szabály alkalmazása alóli kivételeket vagy korlátokat képeznek. Alkalmazásuk a lehetséges következményei miatt különleges körülményt igényel (lásd: Paolo Mengozzi főtanácsnok B és D egyesített ügyekre vonatkozó 2010. június 1-jei indítványa, C-57/09 és C-101/09, EU:C:2010:302, 46. pont). Az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztossága Végrehajtó Bizottságának a Genfi Egyezmény 1. cikke F. pontjának b) alpontját kommentáló, a kizárási záradékokról szóló EC/47/SC/CRP.29. számú feljegyzése szerint „mérlegelési tesztet” kell alkalmazni: ez a teszt biztosítja, hogy a kizárás ne okozzon az állítólagos bűncselekmény által indokoltnál nagyobb hátrányt az elkövető számára. Így a bűncselekmény súlyosságát az üldözés azon szintjével szemben kell mérlegelni, amellyel az elkövető valószínűleg szembesül a származási országban. Ha az üldözés, amelytől az elkövető fél, olyan súlyos, hogy veszélyezteti az elkövető életét vagy szabadságát, akkor csak rendkívül súlyos bűncselekmény indokolja e kizárási záradék alkalmazását.⁷ Az eljáró bírósági tanács álláspontja szerint a fent említett „mérlegelési teszt” követelményét főszabály szerint a visszaküldés tilalmának elve biztosítja, amely akkor is garantált a menedékkérő tekintetében, ha – ahogyan az alapügy tárgyát képező körülmények között is – megtagadják a menedékjogot megadását.

III.

⁷ Az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztossága Végrehajtó Bizottságának a kizárási záradékokról szóló EC/47/SC/CRP.29. számú feljegyzése, 18. pont; <https://www.unhcr.org/publications/note-exclusion-clauses>.

- 40 [omissis] [az előzetes döntéshozatal iránti kérelemnek az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése alapján történő előterjesztésére vonatkozó kötelezettség]
- 41 Ilyen körülmények között – a jelen jogvita tárgyát képező jogviszonyok szempontjából releváns uniós jogi rendelkezés értelmezését és alkalmazását illetően felmerülő kétségek elosztatása érdekében – célszerű a Bíróságtól a 2011/95/EU irányelv 12. cikke (2) bekezdése – az Európai Unió Alapjogi Chartájának 18. cikkével összefüggésben értelmezett [omissis] – b) pontjának értelmezését kérni. A jelen végzés rendelkező részében megfogalmazott kérdésre adott válasz döntő jelentőséggel bír a jelen ügy szempontjából, mivel az – különösen az uniós jog elsőbbségének biztosítása mellett – az egységes nemzeti ítélkezési gyakorlat biztosítását is lehetővé tenné.

A fenti megfontolásokra tekintettel [omissis] [hivatkozás az eljárásjogi rendelkezésekre] Litvánia legfelsőbb közigazgatási bíróságának kibővített tanácsa [omissis]

a következőképpen határoz:

[omissis] [szokásos eljárási fordulatok]

Előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

„Úgy kell-e értelmezni a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) pontját az Európai Unió Alapjogi Chartájának 18. cikkével összefüggésben, hogy annak értékelése során, hogy egy olyan személy cselekményei, aki egyébként megfelel a menekültkénti elismerés feltételeinek, a 2011/95/EU irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) pontjában meghatározott, a menekült jogállás elismerését kizáró oknak minősülnek-e, figyelembe kell venni az e személy által már letöltött büntetést, a kegyelmet vagy a közkegyelmet, amelyben e személy részesült, vagy bármely más hasonló jellegű körülményt?”

[omissis]

[szokásos eljárási fordulatok és a bíróság összetétele]